

فرق بین عقوبت و امتحان الهی چیست؟

<?xml encoding="UTF-8">

فرق بین عقوبت و امتحان الهی چیست؟

بِإِذْنِ اللَّهِ بَشْكَنِي

فرق بین عقوبت و امتحان الهی چیست؟ امتحان اعم از عقوبت است.

یعنی گاهی امتحان، با عقوبت و گاه با نعمت است.

یعنی گاهی انسان، توسط خوشی‌ها و شادی‌ها امتحان می‌شود و گاهی توسط غم و اندوه.

گاه توسط شفا گرفتن از بیماری و گاه به واسطه رحلت و از دست دادن عزیزان.

بهرحال انسان به انحاء مختلف مورد امتحان قرار می‌گیرد.

اما این سوال همیشه مطرح است که از کجا متوجه شویم که مشکلات و ناملایماتی که بر ما وارد می‌شود؛

امتحان است یا عقوبت؟! و یا به عبارتی دیگر از کجا دریابیم که موارد پیش آمده، از سوی خدا، یا از طرف خود ما

است؟! چرا که گاهی ما در انتساب این ناملایمات و مشکلات به خداوند، اشتباه می‌کنیم.

در بین مردم این جمله معروف است که وقتی برای کسی مشکلی پیش می‌آید به او می‌گویند که خواست خدا

بوده، خدا اینطور مقدر کرده و غیره.

حال آن که اینطور نیست چرا که در مواردی، مشکلاتی که پیش می‌آید، نتیجه اعمال خود ما است و ربطی به خدا

ندارد که عادت کرده‌ایم همه مشکلات را به تعبیری به گردن خدا می‌اندازیم.

خدای متعال در قرآن کریم می‌فرماید: "وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ" (1) و آنچه از

مصیبت‌ها به شما برسد به خاطر گناهای است که خود کسب کرده‌اید، و از بسیاری نیز در می‌گذرد.

اگر انسان گناه و معصیتی انجام داده باشد و بعد از آن دچار مشکلی بشود این مشکل تنبیه است و اگر بدون

گناه و معصیت دچار مشکل بشود همانند امانان معصوم (علیهم‌السلام)، امتحان الهی است.

خداوند در این آیه انسان را به مسئله ارتباط بین گناهان و مصائب و بلاهای دنیوی توجه می‌دهد.

کلمه "مصیبت" به معنای هر ناملایماتی است که به انسان برسد، گویی از راه دور به انسان می‌رسد.

(2) منظور از جمله "فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ"، گناهان و زشتی‌ها است.

و معنای جمله "وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ"، این است که خداوند بسیاری از همان گناهان و زشتی‌هایتان را می‌بخشد.

این بلاها به خاطر گناهای است که مردم می‌کنند، و پیدا شدن آن برای این است که خداوند نمونه‌ای از آثار شوم

اعمالشان را به ایشان بچشاند، تا شاید به خود آیند و متوجه شوند.

در آیه کریمه خداوند به این مسئله صراحت دارد که بسیاری از مصیبت‌ها و بلاها به خاطر گناهای است که

مرتکب می‌شویم و در آخر آیه این نکته را متذکر می‌شود که توجه کنیم که تازه خدا بسیاری از گناهان را می‌بخشد

وگرنه باید تمام زندگی را در بلا و مصیبت می‌گذراندیم.

پس اگر انسان گناه و معصیتی انجام داده باشد و بعد از آن دچار مشکلی بشود این مشکل تنبیه است و اگر

بدون گناه و معصیت دچار مشکل بشود همانند امانان معصوم (علیهم‌السلام)، امتحان الهی است.

منظور از مصیبت، هم مصائب عمومی و همگانی از قبیل قحطی، گرانی، وبا، زلزله و امثال آن و هم مصائب فردی

که ناملایماتی است که متوجه جان، مال، فرزند و آبرو تك تك افراد می‌شود؛ است.

یعنی مصائب و ناملایماتی که متوجه جامعه و شما می‌شود، همه به خاطر گناهانی است که مرتکب می‌شوید، و خدا از بسیاری از آن گناهان درمی‌گذرد و شما را به جرم آن نمی‌گیرد.

منظور از مصیبت، هم مصائب عمومی و همگانی از قبیل قحطی، گرانی، وبا، زلزله و امثال آن و هم مصائب فردی که ناملایماتی است که متوجه جان، مال، فرزند و آبرو تك تك افراد می‌شود؛ است.

یعنی مصائب و ناملایماتی که متوجه جامعه و شما می‌شود، همه به خاطر گناهانی است که مرتکب می‌شوید، و خدا از بسیاری از آن گناهان درمی‌گذرد و شما را به جرم آن نمی‌گیرد.

بر اساس آیات درمی‌یابیم بین اعمال آدمی و نظام عالم، ارتباطی خاص برقرار است.

به طوری که اگر جوامع بشری عقائد و اعمال خود را بر طبق آنچه که فطرت اقتضاء دارد وفق دهند، خیرات به سویشان سرازیر و درهای برکات به رویشان باز می‌شود، و اگر در این دو مرحله به فساد بگرایند، زمین و آسمان هم تباه می‌شود، و زندگیشان را تباه می‌کند.

و این سنت الهی است.

در نهایت این که گناهان، هم آثار دنیوی و هم اخروی دارند.

و این بلایا آثار سوء دنیایی گناهان است.

ولیکن بعضی از آن آثار به گناه کننده اصابت می‌کند، و بعضی بخشوده می‌شوند، و به خاطر عواملی از قبیل صله رحم، صدقه، دعای مؤمنین، توبه و امثال آن - که در روایات آمده - آثار آنها از گناه کننده برمی‌گردد.

(3) پی‌نوشت‌ها: 1- شوری، 30 .

2- مفردات راغب، ماده " قدر " .

3- برگرفته از تفسیر المیزان ذیل آیه شریفه .